

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria Bisericii Ortodoxe Române I (Momente importante)/The History of the Romanian Orthodox Church I (Important Moments)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Artă Sacră
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria Bisericii Ortodoxe Române I (Momente importante)/The History of the Romanian Orthodox Church I (Important Moments)				Codul disciplinei	OLR4455
2.2. Titularul activităților de curs				Pr. Lect. Dr. Cosmin Cosmuța			
2.3. Titularul activităților de seminar				Pr. Lect. Dr. Cosmin Cosmuța			
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI) (se detaliază punctul 3.5. SI = 3.5.1+3.5.2.+3.5.3+3.5.4.+3.5.5+3.5.6.)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					6
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri (mai mare sau egal cu nr. total ore prevăzut în calendarul disciplinei pentru temele de control)					8
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					3
3.5.6. Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				33	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Realizarea misiunii de propovăduire a învățaturii evanghelice, cu ajutorul mijloacelor artei bisericești, în special al picturii - Ilustrarea textelor sacre în pictura murală și iconografia bisericească - Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii prin intermediul ramurilor artei bisericești (pictură, arhitectură, broderie, sculptură, orfevrărie etc). - Pastorația credincioșilor prin mijloace specifice artei bisericești - Analiza și interpretarea datelor istorice oferite de monumentele de artă bisericească - Interpretarea rolului monumentelor artei bisericești în evoluția istorică a culturii naționale - Conservarea și respectarea normelor impuse de- lungul timpului în ramurile artei sacre.
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierarhice, respectând principii de credință religioasă - Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor fi familiarizați cu principalele evenimente și personalități din Istoria Bisericii Ortodoxe Române;
7.2 Obiectivele specifice	- Să surprindă corect specificul evoluției istorice a Bisericii Ortodoxe Române în cadrul societății românești; - Să înțeleagă contextul în care au apărut și s-au desfășurat/dezvoltat evenimentele/personalitățile prezentate în curs; - Să dezvolte abilitățile argumentative ale studenților;

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în Istoria Bisericii Ortodoxe Române	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
2. Arheologie și artă creștină în nordul Dunării și în Dobrogea, sec. III-IV	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
3. Stiluri arhitecturale bisericești reprezentative, românești și străine	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
4. Monahismul în Biserica Ortodoxă Română. Sfântul Nicodim de la Tismana.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
5. Mircea cel Bătrân (1386-1395; 1397-1418). Ctitorii din vremea sa	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

6. Nobili români din Transilvania și ctitoriile lor. Alte ctitorii ortodoxe în Transilvania	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
7. Ctitoriile Sf. Voievod Ștefan cel Mare (1457-1504)	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
8. Neagoe Basarab (1512-1521). Curtea de Argeș	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
9. Mitropolitul Anastasie Crimca al Moldovei (1608-1629)	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
10-11. Epoca lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714). Mitropolitul Antim Ivireanul al Ungrovlahiei	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	4 ore fizice
12. Dezbinarea bisericească a românilor din Transilvania (1698-1701)	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
13. Țările Române și sprijinul pentru Muntele Athos, Locurile sfinte, creștinii de sub stăpânire musulmană	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
14. Arta bisericească românească în sec. XIX-XX	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
Bibliografie: 1. <i>Arta creștină în România sec. III-VI</i>, București, 1979. 2. Bărbulescu Mihai, Deletant Dennis, Hitchins Keith, Papacostea Șerban, Teodor Pompiliu, <i>Istoria Românilor</i>, București, 1998. 3. Dragomir Silviu, <i>Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII</i>, ed. a II-a, Cluj-Napoca, 2002. 4. Gudea Nicolae, Ghiurco Ion, <i>Din istoria creștinismului la români. Mărturii arheologice</i>, Oradea, 1988. 5. Moraru Alexandru, <i>Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică. Națiune. Cultură</i>, vol. III, tom I, București, 2006. 6. <i>Patriarhie, Autocefalie, Slujire Sfântă</i>, București, 1995. 7. Păcurariu Mircea, <i>Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i>, vol. I, Iași, ed. a III-a, 2004. 8. Pop Ioan Aurel și colaboratorii, <i>Istoria Transilvaniei</i>, vol. I (până în 1541), Cluj-Napoca, 2003. 9. Popescu Emilian, <i>Inscripțiile grecești și latine din sec. IV-XIII descoperite în România</i>, București, 1976. 10. Rămureau Ioan, <i>Rolul elementului românesc în creștinarea ungarilor</i>, în rev. „Biserica Ortodoxă Română”, XCVIII (1980), nr. 1-2, p. 173-196. 11. <i>Sfinți români și apărători ai legii strămoșești</i>, București, 1987. 12. Theodorescu Răzvan, <i>Bizanț, Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești (sec. XXIV)</i>, București, 1974.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1-2. Descoperiri arheologice cu caracter creștin pe teritoriul României	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
3-4. Organizarea bisericească în primele secole creștine	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
5-6. Țările Române și Constantinopolul în secolele XIV-XV	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
7-8. Cărturari și tipografi în Țara Românească	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
9-10. Cărturari și tipografi în Transilvania	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
11-12. Mitropoliți cărturari în Moldova	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
13-14. Instituții de asistență socială în bisericile românești de-a lungul timpului	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
Bibliografie: 1. Balș C., <i>Bisericile lui Ștefan cel Mare</i>, București, 1926. 2. Barnea Ion și Ștefănescu Ștefan, <i>Din istoria Dobrogei. III, Bizantini, români și bulgari la Dunărea de Jos</i>, București, 1979.		

3. Chihaia, Pavel, *De la „Negru Vodă” la Neagoe Basarab. Interferențe literar-artistice în cultura românească a evului de mijloc*, Editura Academiei, București, 1979.
4. Dobrei Florin, *Bisericile ortodoxe hunedorene*, Editura Eftimie Murgu, Reșița, 2011.
5. Drăguț Vasile, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976
6. Florea Vasile, *Arta românească de la origini până în prezent*, Editura Litera, București, 2017.
7. Ionescu Grigore, *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*, București, 1982.
8. Micle Veniamin, „Despre monahismul ortodox anterior secolului al XIV-lea”, în *Glasul Bisericii*, XXXVII (1978), nr. 3-4, pp. 300-317.
9. *Monumente istorice și izvoare creștine*, Galați, 1987.
10. Nazăru Sebastian, *Martiriul Sfântului Antim Ivireanul: o nouă lectură a surselor istorice*, București, Ed. Cuvântul Vieții, 2017
11. Păcurariu Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I, Ed. a II-a, București, 1992, pp. 59-69; vol. I, Ed. a III-a, Editura Trinitas, Iași, 2004, pp. 84-95; 142-154.
12. Popescu-Vâlcea G., *Miniatura românească*, București, 1981.
13. Porumb Marius, *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania (sec. XIII-XVIII)*, București, Editura Academiei Române, 1998.
14. Rusu Adrian Andrei, *Monumente medievale din Țara Hațegului*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2008.
15. Vulpe Radu și Barnea Ion, *Din istoria Dobrogei. II Romanii la Dunărea de Jos*, București, 1968.
16. Vătășianu Virgil, *Istoria artei feudale în Țările Române*, Cluj-Napoca, Editura Fundația Culturală Română, 2001.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- În vederea stabilirii conținuturilor cursurilor și a alegerii metodelor de predare/învățare, titularii disciplinei au ținut seama de faptul că potențialii angajatori din domeniu au nevoie de absolvenți cu o bună pregătire practică și teoretică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare frontală/scrisă pe baza unui subiect format din 3 sau 4 puncte	70%
10.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs		
	- Activitate la seminar	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice	20%
		Implicare în dezbateri	10%
10.6 Standard minim de performanță			
• Parcurgerea cursului semestrial, cu bibliografia adiacentă.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Data completării:
04.04.2025

Semnătura titularului de curs

P. Cosmule

Semnătura titularului de seminar

P. Cosmule

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

Dr. Conf. Dr.